

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА НОРМАЛЬНОЇ ТА ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ**

**VI науково-практична internet-конференція
з міжнародною участю**

**«МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ПАТОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І
ХВОРОБ ТА ЇХ ФАРМАКОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ»**

**16 листопада 2023 р.
ХАРКІВ – Україна**

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ФАРМАЦЕВТИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА НОРМАЛЬНОЇ ТА ПАТОЛОГІЧНОЇ ФІЗІОЛОГІЇ**

**VI науково-практична internet-конференція
з міжнародною участю**

**«МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ ПАТОЛОГІЧНИХ ПРОЦЕСІВ І
ХВОРОБ ТА ЇХ ФАРМАКОЛОГІЧНА КОРЕКЦІЯ»**

**16 листопада 2023 р.
ХАРКІВ – Україна**

**MINISTRY OF HEALTH OF UKRAINE
NATIONAL UNIVERSITY OF PHARMACY
DEPARTMENT OF PHYSIOLOGY AND PATHOLOGICAL PHYSIOLOGY**

**VIth scientific and practical
internet-conference for the international participation**

**«MECHANISMS OF PATHOLOGICAL PROCESSES
DEVELOPMENT AND DISEASES,
THEIR PHARMACOLOGICAL CORRECTION»**

**November 16, 2023
KHARKIV – Ukraine**

ОЦІНКА РОЗПОВСЮДЖЕНОСТІ ТА ОСВІЧЕНОСТІ МОЛОДІ ЩОДО РІЗНИХ ВИДІВ ПАЛІННЯ ТА ВИЗНАЧЕННЯ ВПЛИВУ СУЧАСНИХ ТЮНОВИХ ПРИСТРОЇВ НА ЗДОРОВ'Я ЛЮДИНИ

Богачова О. С., Підгайна П. І.

Харківський національний медичний університет,

м. Харків, Україна

os.bohachova@knmu.edu.ua

Вступ. Світ не стоїть на місці, ми постійно стаємо свідками нових винаходів людства, і, альтернативні види паління – прямий тому доказ. IQOS, glo, вейпи та кальяни впевнено витісняють звичайні цигарки, але чи вся молодь освічена в питанні шкідливого впливу новітніх пристроїв? Кожен вид паління має свій принцип роботи, свої наслідки. Тому, користуючись сучасними цигарками, суспільство повинно розуміти всі можливі ризики. Тематика нашого дослідження надзвичайно актуальна, особливо з точки зору впливу на здоров'я молоді, а популяризація даної інформації та відповідна нормативна база допоможуть зменшити кількість курців у нашій країні.

Мета. Метою даного дослідження є оцінка обізнаності студентів щодо різних видів паління, їх відмінностей. Важливим аспектом є аналіз інформації з багатьох літературних джерел з приводу шкідливого впливу тютюнових виробів на здоров'я людини. Робота спрямована також на визначення причин паління задля подальшого розуміння напрямку просвітницької діяльності, що змогла б запобігти поширенню паління серед молоді в Україні.

Методи та матеріали. Для розкриття теми були проаналізовані літературні джерела; за допомогою Google Форми було проведено анкетування серед студентів різних курсів Харківського національного медичного університету, у якому взяли участь 55 осіб обох статей з різними звичками та з різним розумінням проблеми.

Результати та їх обговорення. Більшість сучасної молоді усвідомлює згубний вплив паління на здоров'я та тривалість життя. Проте, кожна особа сама несе відповідальність за рішення, які вона приймає та самостійно обирає, як розпоряджатися своїм майбутнім.

Останнім часом суспільство все частіше надає перевагу новітнім електронним девайсам, посилаючись на менший шкідливий вплив такого виду паління. На це вказує той факт, що всього 5,5% опитуваних обирають звичайні цигарки, IQOS або glo є більш затребуваними – 18,2%, але безперечним лідером є електронні сигарети (одноразові пристрої та вейп) – 23,6%. Натомість, позитивним фактом є те, що більшість – 61,8% респондентів, відповідально відноситься до свого здоров'я і відмовляється від будь-яких варіантів паління.

Більша половина респондентів – 57,0% повідомляє, що повністю розуміє відмінності вище зазначених видів паління: звичайні цигарки містять тютюн та виділяють продукти горіння і канцерогени, IQOS та glo нагрівають тютюн і є менш шкідливими, ніж звичайні сигарети, електронні сигарети містять хімічну нікотинову рідину, яка і завдає великої шкоди. Проаналізувавши літературні джерела, можна казати, що студенти мають рацію та розуміють основні

відмінності в механізмі дії та у рівні патогенного впливу різних пристроїв на здоров'я людини, про що свідчать відповіді на відкриті питання у проведеному нами анкетуванні. При цьому, одна група респондентів – 44,2% вважає, що саме електронні сигарети завдають найбільшої шкоди. Інша ж група – 40,4% запевняє, що звичайні цигарки – найнебезпечніші. Меншість – 15,4% мають думку, що IQOS та glo є найбільш шкідливим видом паління. Лікарі з Британського Королівського терапевтичного коледжу та вчені на Глобальному нікотинному форумі у Варшаві підтримують ідею переходу на електронні альтернативи сигаретам для тих, хто не бажає припиняти курити. Ця підтримка базується на тому, що системи доставки нікотину, такі як IQOS, glo, Juul і вейпи, можуть бути менш шкідливими для здоров'я користувача та оточуючих, оскільки вони не використовують продукти горіння, у порівнянні з традиційними сигаретами. Дослідження R&D центру Philip Morris International запевняють, що IQOS не тільки значно знижує рівень шкідливих речовин на 90–95%, якщо порівнювати із сигаретним димом, але й виключає можливість появи темного нальоту на емалі, який дуже притаманний курцям.

Тестування показало, що значна частина опитаних студентів палить більше року, а за цей час могла сформуватися повноцінна залежність, від якої може бути досить важко позбутися в подальшому. Серед головних причин початку паління молодь виділяє: зниження емоційної напруги – 68,0 %, підбадьорення, зниження втоми – 22,8% та вплив оточення – 22,8%. Такі дані можуть свідчити про перенавантаження ще досить незрілої психіки, яка, до того ж, легко піддається впливу оточуючих. Внаслідок цього, особа приймає рішення знімати емоційну напругу або ж «бути модним» саме таким згубним способом. Проте, вчені запевняють, що куріння не є панацеєю від стресу, навпаки, відмовившись від паління, людина зменшить рівень тривожності, емоційного виснаження та втоми.

За нашими даними, близько 37,0% респондентів намагалися позбутися неприємної звички, але почали палити знову – стільки ж опитаних повідомляють, що ніколи не намагалися кинути палити, натомість, 21,0 % все ж таки зробили вибір на користь свого здоров'я та залишили шкідливу звичку в минулому. Такі дані можуть свідчити про недостатню пропаганду здорового способу життя у нашому суспільстві, бо існує безліч інших, більш корисних способів позбутися стресу та зняти емоційну напругу, але, багато опитаних досі обирають паління. Студенти, які кидали палити, пояснюють своє рішення такими факторами: погіршення загального самопочуття, кашель, задишка, головний біль, неприємне відчуття залежності, а також, певний відсоток молоді відмічає високу вартість на тютюнові вироби як одну з причин позбутися звички.

Майже всі учасники опитування висловлюють думку, що є необхідність проведення просвітницьких заходів серед підлітків та молоді. Респонденти пропонують організації лекцій, на яких експерти розповідають про наслідки куріння, поширення інформаційних матеріалів, що містять факти про шкоду куріння та залучення молоді до дискусій на цю тему.

Висновки. Сучасний світ вражає нас своїми інноваціями: з'являється безліч альтернатив сигаретам, які дійсно мають переваги, порівняно зі звичайними цигарками. Але варто пам'ятати, що не існує повністю безпечного виду паління. Результати опитування вказують на те, що студенти не відстають від сучасних тенденцій і, якщо і обирають паління, то саме альтернативні види, бо розуміють рівень шкідливого впливу звичайних сигарет. Більшість опитаних курців все ж таки роблять спроби відмовитися від згубної звички, що також є позитивним фактом. Важливим аспектом також є те, що опитана молодь пропонує ідеї для проведення просвітницьких заходів, тим самим погоджуючись з важливістю пропаганди здорового способу життя. У наш час дійсно потрібна просвітницька робота та заохочення молоді до здорового способу життя.

Ключові слова: паління, альтернативні види паління, просвітницька діяльність.